

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 118. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, május 26.

Szell és külpolitikánk.

Budapest, május 25.

Hogy az ellenzéki kisebbség a delegáció teljes ülésében is oly behatóan foglalkozott Goluchowski gróf költségvetésével, az egy valóban instruktív eredményhez vezetett. Főképpen erre az ellenzékre nézve. Ezt az eredményt tulajdonképpen a magyar miniszterelnöknek köszönheti, ki jóakaratu oktatásban részesítette a legalaposabb módon. Ugyanis bannulatraméltó, mily megindító tájékoztatással szerette az ellenzék tündökölni politikailag döntő tényekre és törvényekre vonatkozólag, és e mellett mily öntudatosan és biztosan lép fel. Az előbbi után kimentti ezt az előbbi; ámbar általában véve csak nehezen menthető, hogy véleményét mondjunk az állami élet legfontosabb ügyeiről és követeléseket állítsunk fel a nélkül, hogy csak sejtelmünk is lenne arról, hogy milyenek is voltak ezek az ügyek s vajjon jogosultak-e ezek a követelések? Ha csak a sötétségben való tapogatózásra vagyunk felszerelve, ez még sem lehet a delegátus minőségében, kinek komoly ügyek felett kell itélnie és szavaznia, és ki azt is szeretné, hogy komolyan vegyék. Az egyik delegátus azt a bátor kijelentést tette, hogy a Németországgal való szövetségünk arra kötelez bennünket, hogy Németország 1871-ben nyert birtokállományát megvédjük, jóllehet — nos, jóllehet ez a szövetség 1888. február 7-én az egész világnak szó szerint kihirdetett s ott egy betű sem szól a szövetségesek viszonyáról Franciaországhoz, de igenis Oroszországhoz. Bátorság nem teljes értékű helyettesítője a tudásnak és azt tartjuk, hogy történelmi fejlődések bírálatához a vonatkozó történelmi tények ismeretét nem lehet teljesen nélkülözni. Ezt a delegátust persze kijavította egy másik, de ugyan-csak rokonérzésű delegátus, azzal a történelmileg épp oly korrekt állításával, hogy az 1871. évi szövetség csak azért jött létre, mert Bismack herceg félt a Nemességtől a berlini kongresszuson követett eljárásáért, mikor is Oroszországot megfosztotta győzelme gyümölcsétől: mintha bizony Andrássy Gyula gróf egyszerűen becsapta volna magát ezzel a szövetséggel, mintha nem foglaltuk volna el már egy évvel előbb Boszniát és Hercegovinát. Végül arra a következtetésre jut ez a két delegátus, hogy szerényen vonuljunk vissza az elszigeteltségre, a nagyhatalmi állásról mondjunk le, mert ez a szövetség oly súlyos áldozatokat ró neánk a folytonos fegyverkezés által, melyeket gyenge gazdasági erőink mellett képtelenek vagyunk elviselni; — hozzá még szövetségeseink, Németország és Olaszország inkább erőink gyöngetéséhez, mintsem erősítéséhez járulnak hozzá. De mindez nem gátolja ez urakat és kíséretüket, kik egy idő óta chauvinizmusban kejelegnek, hogy azzal a követeléssel forduljanak közvetlen Goluchowski grófhhoz, hogy Magyarország a nagykövetéseknél, követségeknél és konzulátusoknál fejtse ki zászlóiban és címerekben Ausztria jelvényei mellett államiságának egész pompáját, hogy így a dualizmus kifelé imponáló kifejezésre jusson.

Nagyon sok szól ama feltevés mellett, hogy ezeknek az uraknak, ha Olaszország nem uralkodnék a „Roma intangibile“ fölött és ha Németországban nem egy protestáns

állam birtokában lenne a vezetés, a hármasszövetség jelentené Ausztria-Magyarországra nézve a legtermészetesebb és legtökéletesebb politikai közösséget. Ezt könnyebben és meggyőzőbben lehet bizonyítani, mint ők tudnak az ellenkezőt bizonyítani. De tökéletesen elég az az elintézés, melyben Szell Kálmán részesítette őket a tények és a törvény alapján. Kimutatta nekik a szövetségek keletkezésének és céljának mibenlétét, melyeknek a gazdasági boldogulás legfontosabb előfeltételeit, a béke fenntartását és állandóságát köszönhetjük, melyek már azért sem feleslegesek, mert már eleve számúzik a békének még mindenkor lehetséges veszélyeit és így ama barátságos vonatkozások mellett, melyek az államok és államcsoportok közt vannak, csak megkönnyítik a gazdasági megegyezések létrejöttét. De bebizonyította nekik azt is, hogy még a hazai törvények terén sem ülnek biztosan a nyeregben, hogy a közös külügyminiszter illetékességét éppen ott tagadják, hol azt az általa igényelt terjedelemben bírja; és teljes összetévesztéssel a pragmatika sanctióban meghatározott közös ügyeknek — melyek közt a két állam kifelé való képviselése is foglaltatik — az 1867: XII. t.-c. értelmében közösen rendezendő ügyekkel — minők bizonyos kereskedelmi kérdések, az érme- és a bankügy — oly illetékességet tulajdonítanak neki, melylyel éppen nem bír.

De ezzel azt is megmutatta Szell Kálmán, hogy mily mély tudatával bír a felelősségnek, melyet a külpolitika vezetésére érte ő is visel és ha Goluchowski grófnak a külügyek szerencsés és kifogástalan vezetéséért elismerést és bizalmat szavaztak, ebből egy jó rész teljes joggal megilleti Szell Kálmánt is.

L. L.

Kérelem Torontálvármegye községi és körjegyzői karához!

Felkérjük igen tisztelt kartársainkat, hogy folyó évi június hó 6-án főispán ur ő méltósága előtt megjelenő tisztelgő küldöttségben minél számosabban részt venni sziveskedjenek.

Kelt Grabácson, 1902. évi május hó 23-án.

Forster Imre,
egyleti főjegyző.

Vihely Géza,
egyleti elnök.

Iskolaszéki ülés.

(Saját tudósítónktól.)

— május 26.

Nagybecskerek város községi iskolaszéke, ipar- és kereskedelmi iskolai bizottsága szombat délután dr. Plechl Szilárd elnöklete alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Mencer Lipót, dr. Brájjer Lajos, Oldal Antal, Baaden Károly, Weisz Izidor, Wégling István és Váry Mihály, utóbbi ugyanis mint a bizottságok jegyzője. Az ülés a következőképp folyt le:

A tárgysorozat előtt Weisz Izidor felemlíti, hogy Bányai Jakab közs. tanító az idén töltötte be tanítói működésének 30. évét. Indítványozza tehát, hogy az iskolaszék nevezett tanító sok évi tevékenységét, ki a községi iskolánál is két év óta működik, megelégedéssel vegye fel a jegyzőkönyvbe. Az indítványt elfogadták.

Felolvasták ezután dr. Pacséri Károly Torontálvármegye kir. tanfelügyelőjének átiratát, melyben értesíti az iskolaszéket hivatalba lépéséről és felkéri, hogy legyen működésében segítő munkatársa. Az iskolaszék örömmel veszi tuda-

másul az átiratot és viszont arra kéri a tanfelügyelőt, hogy a maga részéről bő tapasztalataival szintén támogassa az iskolaszéket.

Pálffy Etelka közs. tanító azt kérelmezi, hogy részére még az államosítás előtt a magasabb fizetés biztosítottassék. Az iskolaszék arra való tekintettel, hogy egy régebbi határozat folytán minden tanító oly feltétel alatt választott meg, hogy 3 év lefolyása alatt nagyobb fizetési fokozatra lép, méltányosnak tartja a kérelem teljesítését, minek folytán intézkedni fog, hogy nevezett tanító ezen joga az államosítás életbe lépte előtt részére biztosítottassék.

A kir. tanfelügyelőnek átiratát, melyben „Magyarország vármegyéi és városai“ című munka eddig megjelent köteteit megrendelésre ajánlja, tudomásul veszi a bizottság, valamint azt is, hogy Dold István lemondott tornatanítói állásáról. Helyette a bizottság Szeffü Sándort alkalmazza.

Az iskolaszék azután elfogadta a tantestületnek az évi záróvizsgák sorrendjére vonatkozó javaslatát. (A vizsgák részletes sorrendjét lapunk holnapi számában közöljük.)

Az ipariskolai bizottság Bugarszky Milivoj és Dold István ipariskolai tanítók abbeli közös kérvényét, hogy tantárgyaikat felelősséghessék, úgy intézte el, hogy az idej tanévre vonatkozólag helybenhagyja a cserét, a jövő tanévre nézve pedig még annak megkezdése előtt fog az említett ügyben intézkedni.

Behatóan tárgyalta még az ipariskolai bizottság a tantestület abbeli előterjesztését, hogy a tanítási órák egész éven át este 5—7 tartassanak meg. Erre nézve elhatározta, hogy a tantestület indokolt beadványát magáéva téve, azt áterjeszti az elsőfoku iparhatósághoz, kérvén annak hozzájárulását.

Az iparkiallítás.

— május 26.

A kiállítás napjai közelednek, ugyszólván csak két hónap választ el azoktól bennünket. Az előmunkálatok minden vonalon befejezést nyertek. A nagyszámú ipariparok csoportjai már mind megalakultak. Most forr a munka a bejelentések és a megrendelések körül. Azon helyzetben vagyunk, hogy a megrendelésekről szóló jelentésünket megkezdhetjük.

Az Amerika-városrészben működő bizottság gyűjtésével kezdjük, melynek élén Rigó István elnök buzgólkodik.

Somogyi József és Kugler Sándor gyűjtése:

1. Kónya Ferencné 1 sál és 1 női kötött kabát Keller és Kugler cégnél.
 2. Pheisz Károlyné 1 gyuró deszka Eperjessy Károly asztalosnál.
 3. Theisz Károlyné 1 drb kötött női kabát Keller és Kugler cégnél.
 4. Schillesz Lajosné 1 drb kötött női kabát Keller és Kugler cégnél.
 5. Krumenacker Mihályné 1 pár női cipő Cserenyanszki István cipésznél.
 6. Pierre Jánosné 2 pár gyermekecipőt Heiring Alajos cipésznél.
 7. Pierre Jánosné 1 sál és 1 kötött nyakendő Keller és Kugler cégnél.
 8. Wilhelm Mihály 1 etazsér Homa Kálmán esztergályosnál.
 9. Somogyi József 1 téli kabát Tenyér János szabónál.
 10. Steckhardt Ferencné 1 kézimunkakosár Theisz Károly kosárkötőnél.
 11. Hirsch Antalné 1 sál Keller és Kugler cégnél.
 12. Baaden J. L-né 1 pár cipő.
 13. Urbán Istvánné 1 kötött női kabát Keller és Kugler cégnél.
 14. Hubert Lujza egy nyújtó deszka Trip-sin Zsiva asztalosnál.
- Hartenstein Pál gyűjtése.
1. Boróczy Dezső 1 pár bőr kesztyű Eckfeld cégnél.
 2. Streitman Antalné 1 női zubbony szerb vászonból Grünbaum Vilmos cégnél.
 3. Szalay Józsefné konyhaszekerény.
 4. Szepegy Jenő 1 pár fűzős cipő Kertész A. cipésznél.

Napholtz Sándor gyűjtése.

1. Koch Mihály 1 gyuródeszka Jendricska Jánosnál.
2. Nikolics Irén 1 vízi kanna Schmidt János bádognál.
3. Regenhild Károly 2 vízi kanna Iberer András bádognál.
4. Back Gusztáv 1 bádóg veidling Wálik István bádognál.
5. Karácsonyi Rezső 1 képkeret.
6. Id. Napholtz Gyula 1 bádóg veidling Wálik István bádognál.
7. Napholtz Sándor 1 ebédő asztal Korényi Gyula asztalosnál.

Örömmel jelentjük, hogy a társadalom lekötelező előzékenységgel fogadja a megrendelést gyűjtő urakat és sehonnan sem távoznak megrendelés nélkül. Csak az okozott itt-ott nehézséget, hogy egyes családoknál még nem döntöttek a fölött, hogy mit rendeljenek meg.

E tekintetben a fentebb közölt praktikus megrendelések némi tájékoztatást nyújtanak.

Ugyancsak ebből az okból az ügy könnyebb és gyorsabb lebonyolítása végett a rendezőség oly kiküldöttekről is gondoskodik, kik a megrendelések tárgyainak kiválasztása körül segítségére lehetnek a társadalomnak.

Ilyen kiküldöttek Duboka és Homa urak, kik a Hunyady-utca jobb sora és a Bégapart közeli városrészben, továbbá Somogyi és Pierre urak, kik a temesvári, tomaseváci és écskai utcákban fognak e héten a megrendelések gyűjtésében buzgólkodni.

Kérjük a közönséget, sziveskedjék őket kész tervvel fogadni, esetleg a megrendelések körül az ő felvilágosításait igénybe venni.

H I R E K.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeltől 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/2-6-tól 1/2-8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7/2 óráig nyitva marad.

Fogműterem. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Koronaszálloda mellett.

Május 31. A torontálvárm. közművelődési egyesület közgyűlése.

31. Nagybeeskereki polgári dalegylet mulatsága (Schäfer-féle vendéglő).

Junius 6. Gróf Bethlen Miklós főispán beiktatása.

Julius 6. Kereskedő ifjak együletének mulatsága a kincstári erdőben.

— **Orbánnapj körmenet.** Hagyományos szokás szerint a róm. kath. hívek ma körmenetben a szőlőkbe zárandokoltak, ki kérvén az Istent, hogy a szőlőtermést óvja meg fagy, jégeső és egyéb elemi csapásoktól. A körmeneten, melyet Shipper János segédlelkész vezetett, ma is a hívek nagy sokasága vett részt.

— **A főispán beiktatása.** A főispán beiktatása alkalmával junius 6-ikán délben tartandó ebédet rendező bizottság arról értesíti az érdeklődőket, hogy azok, akik az ebéden részt akarnak venni, junius elsejéig jelentkezzenek Daniel főszolgabíróknál, vagy pedig írják alá magukat a Llyod-társulatban és a kaszinóban levő ivenek. Az ebéden egy teríték ára öt korona.

— **Magyar név.** A belügyminiszter megengedte, hogy kiskorú Brod kor b János nagybeeskereki illetőségű trencsényi lakos családnevét Balogra és Muzlák (Muzslyák) János oppovai illetőségű belgrádi lakos családnevét Románnyira átváltoztatta.

— **A főgimnázium évről-évre ünnepe.** A nagybeeskereki községi főgimnázium gyakorló iskolája vasárnap tartotta az évről-évre ünnepe a főgimnázium tornacsarnokában. Az ünnepre diszes közönség gyűlt össze, köztük nagy számmal a szülők, de más érdeklődők is. A karzatot és a többi helyet a főgimnázium tanulói foglalták el. Az ünnepet a főgimnázium dalárdája nyitotta meg a Hymnus precíz eléneklésével. Utána Demkó M. VII. oszt. tanuló szavalta Reviczky Gyulának „Pán halála” című költeményét zajos tapsok mellett. Azután Kéler Tasziló és Herr IV. oszt. tanulók adtak elő zongorán négykézre két zene darabot szintén tetszéssel, majd pedig Scherker Gyula VII. oszt. tanuló Coppéának „A kovácsok sztrájkja” című monológját adta elő hatással. Sokban művészi kvalitásokat mutatott Kürschner Manó VIII. oszt. tanuló hegedűszólója. Ernst „Magyar melódiáját” és Hubaynak nehéz 12-ik csárdajelenetét adta elő ügyes technikával. Méltón csatlakozott hozzá Zsiróss Dezső VIII. oszt. tanuló zongorakiséréte. A közönség mindkettőjük játékát hosszasan megtapsolta. Az élvezetes zenei előadás után Schum-

mer Szilárd a gyakorló iskola jegyzője felolvasta az iskola ez évi működéséről szóló jelentést, majd Balázs József igazgató szép beszédet intézett a gimnázium végzett növendékeihez. Végül pedig a főgimnáziumi zenekar előadta a Rákóczy indulót, mely szintén zajos tetszést aratott. Ezzel az ünnep véget ért s úgy a szülők, mint a közönség többi része teljes meglepődéssel távozott, meggyőződve, hogy gimnáziumunk gyakorló iskolája állandóan kiváló színvonalon áll, bizonyosságul a tanári kar buzgóságának.

— **A közig. tanfolyamból.** Köhler Károly, az országos tüzoltó-szövetség kiküldöttje, ki tavaly is sikerrel működött Nagybeeskereken, ma kezdte meg a 42 órára terjedő tanfolyamot a nagybeeskereki közig. tanfolyamánál.

— **A tanügyi alapítványok.** A kir. tanfelügyelő megkereste a várost, hogy készítsen a városban létező tanügyi alapítványokról kimutatást és ehhez csatolja az alapító oklevelek másolatát, mert a tanfelügyelőség egy összkimutatást készít a területéhez tartozó összes kerületek tanügyi alapítványairól.

— **Esküvő.** Diszes esküvő volt tegnap városunkban. Tegnap délután tartotta ugyanis esküvőjét Rubin Armand könyvelő Sajóvíz Malvin kisasszonnyal, Sajóvíz Soma ruha-kereskedő hájós leányával. Az esküvőn nagy közönség vett részt s úgy az örömszülőket, mint az ifju házaspárt elhalmozták jókívánságokkal.

— **Az iskolaszék Rónay Jenőnének.** A nagybeeskereki községi iskolaszék szombati ülésén Baaden Károly igazgató meglepő szavakban méltatta zombori Rónay Jenőné urnőnek a szegény iskolás gyermekek felruházása és segítése körül évek hossza során át kifejtett áldásos tevékenységét, ki mint a nélkülözhető szegény kicsinyek védőangyala évenként 30–40 tanuló látott el az általa alapított „Olga-egylet” utján meleg téli ruhával. Az iskolaszék egyhangú elismeréssel adózott a jótékonyágáról ismeretes urnő nemes tevékenysége iránt és egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy érdemait jegyzőkönyvben megörökíti, a miről ő méltóságát kivonatban értesíti.

— **A hidkölcson megfelebbezése.** A városi hidkölcson tárgyaló multkori rendkívüli közgyűlésen dr. Schlesinger Mór képviselőtestületi tag aggályát fejezte ki a kölcson ellen, mert az érdekelt háztulajdonosok kártérítési igényei nincsenek rendezve. Ezen a címen most azután dr. Schlesinger Mór meg is felebbezte a törvényhatósági bizottsághoz a hidkölcson. A felebbezés némileg hátráltatni fogja a vashidak ügyét, huzamosabb időre azonban nem tarthatja föl, mert a törvényhatósági bizottság még ebben a hónapban határoz a felebbezés fölött s ha esetleg a belügyminiszter elé kerül is az ügy, néhány hét alatt véglegesen dűlőre jut a vashidak régi óla huzódó építése.

— **A polgári dalárda közgyűlése.** A nagybeeskereki polgári dalárda vasárnap délután tartotta rendkívüli közgyűlését dr. Grandjean József diszelnök elnöklésével. A közgyűlésen mindenekelőtt az alapszabályokat módosították, a minek értelmében a dalárda címét „Harmonia” férfi dalkörre változtatták meg, továbbá a pártoló tagok évi járulékait 6 koronában állapították meg 3 évi kötelezettséggel. A tisztújításnál mivel az elnök lemondott a tisztségről, elnökké egyhangúlag Filkovic Boldizsárt választották meg, miről az új elnököt Herrmann G., Tolveth O. és Ambrózy J. urakból álló küldöttség útján értesítették. Az elnök lelkes éljenzés közt lépett a terembe s elfoglalván elnöki székét, megköszönte a beléje helyezett bizalmat és szellemes szavakban fejtegette a dalárdának a társadalmi életben való nemes és hasznos céljait. Kérte a működő tagokat, hogy őt tisztségében váltsa kitartással támogassák, mert csak úgy érhetik el a kitűzött célt. Azután Herrmann G. indítványára Steyer István volt elnök általános éljenzés mellett tiszteletbeli taggá választották. Az elnök záró beszéde után a közgyűlés véget ért.

— **Műkedvelői előadás.** A nagybeeskereki munkásképző és társaság kitünően sikerült műkedvelői előadást rendezett szombaton az Ellner-féle vendéglő nagytermében. A „Cigányt” adták elő szépszámú, előkelő közönség előtt s a derék műkedvelők jól betanult szerepeikben mindvégig zajos sikert arattak. Különösen kiemelendők: Szöllőssy Károlyné (Rózi), ki e nehéz szerepet meglepő hatással adta elő, Messinger Fanny (Évi) szép és kellemes énekével aratott zajos tapsokat. Brunet József (Zsiga) ügyesen

oldotta meg szerepét s őt illeti a dícséret a pontos rendezésért is, Bogojevits Szvetozár (Gyuri) szép hangjával tünt ki. A többi szereplők is ügyesen megállták helyüket. — Előadás után tánc volt.

— **A békés-bánati ev. ref. esperes halála.** A magyarországi ref. egyházat súlyos csapás érte. Egyik kiváló vezéralakja, a békés-bánati ref. egyházmegye 25 éven át volt esperese. Szabó János május 23-án Debrecenben — az egyházköri gyűlés alkalmával, — hirtelen elhunyt. Az elhunytban a nagykirályi ref. egyház egyik alapítóját, szervezőjét gyászolja. Az elhunyt vasárnap temették el nagy részvét mellett s temetésén résztvett Fekete Gyula nagykirályi ev. ref. lelkész is, az ottani egyház képviselőjében.

— **A kertészkedő rabok.** A kir. ügyészség a rabok foglalkozására a Daun-féle téglagyár mellett kertészetet létesített. Az alispán most az ügyészség kérelmére megengedte, hogy itt vízi művet létesítsen a kert öntözésére. A vizet kerék hajtja majd a Bégából a kertbe.

— **A vásár vége.** Tegnap volt az országos vásár utolsó napja, a melyen az ugynevezett kirakó vásárt tartották. A vasárnapi nap rengeteg embert vonzott ki a vásártérre s az idő, bár a szél sok port nyeletett a közönséggel, nem zavarta meg az üzleti forgalmat, sem pedig a vásári mulatságot.

— **Az aratómunkások bérei.** Az aratási és cséplési munkásokkal javában kötik a szerződéseket. A munkások átlagos bére: buzalearatásra 13-adrés vagy holdanként 50 kiló buza; levágásra holdanként 5 koronától 5-60 koronáig; cséplésnél minden cséplő 100 kilóból 2-8—3 kiló. Ezenkívül minden kieséplő 1000 kiló után 20-40 kor. vagy napszámként férfiaknak 2 kor., nőknek 1—1-20 koronát adnak.

— **Emberi csontvázak a pincében.** Özv. Krasznékné tomaseváci-utcai lakosné pincét ásat. Ásás közben 3 emberi csontvázra találtak. A csontvázak régi maradványok, és tegnap délelőtt a temesvári-utcai szerb temetőbe vitték ki őket.

— **Felfüggesztett ügyvéd.** A szegedi ügyvédi kamara Ofner Jakab nagykirályi ügyvédét, a kamara fegyelmi bíróságának ítélete alapján, az ügyvédi rendtartás szakaszaiba ütköző két rendbeli fegyelmi vétség miatt, az ügyvédség gyakorlásától hat hónapra felfüggesztette. A gyakorlatától való felfüggesztés junius 1-én kezdődik.

— **Elgázolt gyermek.** Tegnap délután egy szerb lakodalmas menet hajtott gyors tempóban a vásáron keresztül. Raletics Jefta, itteni lakos, László nevű 6 éves fiacskája a kocsi előtt ugrándozott s mielőtt megállíthatták volna a lovakat, a kerek alá került, a melyek a lábain keresztül mentek. Nagy esődület támadt erre a gyermek körül, a kit a vásártér mellett lakó apja házába vittek súlyos sérülésével.

— **Földrengés Temesvárott.** Szombaton délután a temesváriaknak földrengésben volt részük, de ezt csak a meteorológiai állomáson érezték — a földrengést jelző készülék. A meteorológiai állomáson Berecz Ede tanár által megfigyelt Rossi-rendszerű, legújabb szerkezetű földrengés-jelző készülék a földrengésről a következő adatokat jelezte: Összesen hét lökés volt, az első 3 óra 14 perckor, a többi egy vagy fél perenyi időközben, a hatodik 4 óra 10 perckor és az utolsó 3 óra 28 perckor. A jelző készülék csak ezután maradt rendes helyzetében. A földingás tehát több mint egy óráig tartott, de a lakosság szerencsére semmit sem vett észre és kárt sem okozott. A földrengés déli irányu volt s rövid, de annál hevesebb szélvihar előzte meg.

— **Az Aranka-társulat jubileuma.** Mult szerdán volt 20 éve, hogy az Aranka-vidéki levelezőtársulat megalakulását gróf Nákó Kálmán v. b. t. t. határozatilag kimondotta s a mely társulat azóta kiszámíthatatlan nagyságu károktól szabadította meg a 417 kilométer hosszúságban elterülő 140005 holdnyi területen munkálkodó földbirtokosokat. Ez alkalomból a társulat diszközgyűlést tartott Nagyszentmiklóson, a melyen a következők vettek részt. Gróf Nákó Sándor elnök, Nemes István kultur főmérnök, miniszteri megbízott, Roósz János igazgató-főmérnök, Kovács Imre titkár, Telléry József, Heim Heim Ferenc, Grubits Tivadar, Jovanovits György, Züs János, Röhrich Márton, Töttössy Kálmán, Hegedüs Antal, Hunyár Mátyas, Rigyitsky Sándor, Enyedi János. Gróf Nákó Sándor elnök az ülést megnyitván, előadja, hogy a társulat fenállásának 20 éves fordulóján helyén valónak találna, ha a közgyűlés a tiszteletbeli elnök, — ki a megalakulást 20 év előtt kimondotta, — vezetné, miért is indítványozza, hogy a közgyűlés gróf Nákó Kálmán tiszteletbeli elnököt erre küldöttségileg kérje fel. A küldöttség meghívására gróf Nákó Kálmán meg is jelent a közgyűlésen és szép beszédben vázolta a társulat működését és lelkes szavakkal buzdított a további működésre. Azután letárgyalták a közgyűlés napirendjét.

Riadalom a vásáron. Nagy riadalmot keltett a tegnapi vásáron két megvadult ló. A klekki koresmáros lovai ugyanis a zsvajtól megbokrosodott és a vásáron keresztül kocsisul vágattak. A kocsin ült a kocsis, de ez nem volt képes a megvadult lovakat visszatartani. Ekkor Purkov Simon városi rendőr hősi önfeláldozással a lovak elé vetette magát és a kantárakba kapaszkodva, saját élete kockáztatásával megállította a lovakat és ezáltal sok embert mentett meg az esetleges elgázolástól. Az önfeláldozó rendőr, aki meg is sebesült, mindenesetre elismerést érdemel.

Megtelt a tömlőc. Azt kellene mondani, hogy az idei vásáron a rendőrség csinálta a legjobb vásárt, ha ennek a vásárnak jószágához szó nem férne. A rendőrség ugyanis a vásár alatt két tuat mindenféle zsvajnyépet fogott össze, úgy hogy a rendőri tömlőc cellái zsáfolásig megteltek. Jó hogy a vásár véget ért, mert különben a rendőrség nem tudná lebonyolítani a nagy forgalmat. Reitter Oszkár rendőrkapitány különben a nagy vásár emlékeül a zsvajny gyűlekezett lefényképezette, hogy máskor minél messzebbre elkerüljék városunkat.

Elegáns lóköttők. Két elegánsan öltözött ember szombaton délután megszólított egy lovait kínálgató magyar parasztot, hogy meg akarják venni a lovait. A paraszt hajlandónak mutatkozott is az eladásra, de az uri emberek elmentek. Közvetlen azután egy másik ember ment a paraszthoz és felvilágosította, hogy ezek gazdag földbirtokosok, van két rossz lovuk és elcsereik azokat a paraszt lovaival, természetesen kellő ráfizetéssel. A paraszt lépre ment. Bement az ismeretlenül a koresmába, hogy megismerjék az alkut. A két uri ember odaadta a parasztnak rossz lovait és ennek jó lovait a saját kocsisjukba befogták. Mig ott alkudnak, az urak kocsiszálltak és a paraszt jó lovaival, annak orra előtt elhajtottak. A rászédett paraszt pedig nem tehetett egyebet, minthogy megvakarta a tarkóját s a rendőrséghez fordult. A rendőrség nyomozza is az elegáns lóköttőket.

Lopások. Furtyó János écskai-utcai lakostól tegnap délután egész halmaz ruha- és fehérműt loptak el, mialatt Furtyó és felesége a vásáron jártak. A káros a lopással Milivoj Rada szőnyeggyári munkást gyanúsítja. — Felsenstein helybeli ruhakereskedőtől tegnap ismeretlen tettes két nadrágot vitt el kifizetetlenül. A rendőrség a nyomozást megindította. — A rendőrség tegnap egy cigányasszonyt csipett nyakon, amikor az épen ruhát akart elemelni a vásáron. Bevitték a hűvösre.

A Horgony-Pain-Expeller igazi népszerű házi-szerré lett, mely számos családban már több mint 32 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb. nál a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő házi-szerré jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expellert” vagy „Richter-féle Horgony-Liniment”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

A Béga vizállása.

A temesvári folyammérnökség jelentése szerint május 26-án a Béga vizállása a következő volt:

Temesvár —
Nagybeeskerek +1.13 cm. apadó.
Títei +4.62 aradó.

Közgazdaság.

□ **Szövetkezeteink dicsérete.** A „Budapesti Hírlap” május 11-iki számának közgazdasági részében egy cikkben olvassuk a következő sorokat szövetkezeteinkről: „A szövetkezetek, az egyéni erély, gazdasági függetlenség és az együttműködés ez iskolái váratlan sikereket mutatnak föl nálunk. Csaknem oly gyorsan terjednek el, mint Olaszországban. Ha a dolog így folyik, néhány év alatt át fogják alakítani nemcsak gazdálkodásunkat, hanem erkölcsi világunkat is. Mérséklik, talán meg is szüntetik azt a nagy adót, melyet ma sokféle címen a külföldnek fizetünk. Megteremtik azt a helyes szervezetet, mely ellátja produktív tőkével a becsületes munkát. Ahol az Országos Központi Hitelszövetkezet szövetkezetei gyökeret vertek, a parasztság önbizalmának emelkedéséről, az iparos szövetkezetek eredményéről kezdenek már ma is levett kalappal beszélni olyanok, akik értének a dologhoz.”

TÁVIRATOK.

Apponyi Jászberényben.

Budapest, május 26. (A „Torontál” ered. távirata.) Apponyi Albert gróf tegnap a reggeli vonattal Jászberénybe érkezett negyvenkét szabadelvű párti képviselő kíséretében.

Apponyit Hatvanban már küldöttség üdvözölte, Jászberényben pedig a vasutnál ezerekre menő közönség fogadta. Itt B a t h ó János polgármester mondott üdvözlő beszédet, a mely után K o n c z Menyhért prépost-plébános lakására hajtatott, a hol megszállt. Szállásán számos küldöttséget fogadott.

Azután a piacra ment, ahol óriási közönség előtt megtartotta beszámolóját. Első sorban Jászberény elsőségét méltatta, majd meleg szavakban megemlékezett Horánszky Nándorról.

A kuriai bírakodásról szólva kijelentette, hogy az némi javításra szorul. Azután a kiegyezésről nyilatkozott. A vámközönség csak ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi érdekeink teljes megvédésével tartatható fenn. Tudomása szerint a kormány nem jön az eddignél rosszabb javaslattal a ház elé. Ilyen kiegyezéshez többség nem kapható sem ebben a házban, sem akkor, ha a házat feloszlatnák és új választást irnának ki. Ő a maga részéről tudná alkotmányos kötelességét az ilyen kísérlettel szemben. Akkor ő az ellenzéken szállna szembe e törekvéssel, mely ellenzék a régi rendszer alapján alkalmazott választási harchból is nagy többséggel kerülne ki.

Végül a legnagyobb elismeréssel szól Széll Kálmán kormányáról s megköszöni választóinak iránta tanúsított ragaszkodását.

A beszámolót kétezer terítékű lakoma követte, a melyen számos felkészült mondtak és sok üdvözlő sürgönyt olvastak föl politikai életünk kitűnőségeitől.

Oszták és magyar miniszterek tanácskozása.

Budapest, május 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt Széll Kálmán miniszterelnök, L u k á c s László pénzügyminiszter, L á n g Lajos kereskedelmi miniszter, továbbá K ö r b e r oszták miniszterelnök, B ö h m-B a w e r c k pénzügyminiszter és C a l l báró keresk. miniszter hosszabb tanácskoztak.

Nagy váltóhamisítás Budapesten.

Budapest, május 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosban szenzációs váltóhamisítás foglalkoztatja a rendőrséget. G á l Miksa, egy 53 éves ügyvédjelölt, aki kora dacára még ügyvédi vizsgát nem tett, százezer korona értékben váltókat hamisított és megszökött. A rendőrség nyomozza.

Leányrablás a városligetben.

Budapest, május 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap este Hollósy Hermann színész egy nőismerősével üldögélt a városligetben egy padon. Egyszerre a sötétből öt ember ugrott elő, akik megragadták a leányt és magukkal vitték. Nagy Vince rendőr észrevette a dolgot s utánuk iramodott, miközben az egyik menekülő visszafordult s rálőtt a rendőrré. Az illetőt elfogták s bevitték a rendőrségre, ahol F a r k a s Sándor könyvelőnek mondta magát. A leányrablásról nem akar tudni semmit, a lövésnek pedig azt a magyarázatát adja, hogy a rendőrt garázda katonának vélte s önvédelemből lőtt rá. A rendőrség a rejtélyes ügyben folytatja a nyomozást.

Merénylet az olasz királyi pár ellen.

Budapest, május 26. (A „Torontál” ered. távirata.) Nápolyból táviratozzák, hogy az olasz királyi pár kupéjába Palermóba menet egy ismeretlen ember két nagy kö-

vet dobott s azután elmenekült. A királyi pár nem sérült meg s Palermóban nagy ovációban részesítették őket. A merénylőt nyomozzák.

Krüger az angol-bur béketárgyalásokról.

Budapest, május 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Amsterdamból táviratozzák, hogy Krüger az angol-bur béketárgyalásokat nem veszi komolyan, mert annak idején a bur vezérekkel megállapodott, hogy az ő beleegyezése nélkül nem köthetnek az angolokkal békét.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1902. május 26.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		kilo	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	8.75	8.85	80	9.05	9.20
Pestvidéki uj	76	8.70	8.80	80	9.—	9.10
Bánsági uj	76	8.65	8.80	80	0.—	0.—
Bácskai uj	76	8.70	8.90	80	0.—	0.—
Rozs	uj	elsőrendű	70—75		7.15	7.25
		másodrendű	—		7.05	7.15
Árpa		takarmány	60—62		6.10	6.20
		égetni való	62—64		5.75	6.—
		sőrfőzésre való	64—66		0.—	0.—
Zab		—	39—41		6.75	7.15
Tengeri ó	bánsági	—	—		0.—	0.—
	másnemű	—	—		0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, május 26. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Ugy kínálat, mint a kereslet kielégítő, minek folytán az árak szilárdak maradtak. Forgalom 2000 mm. buza, 30.000 mm. tengeri. Kötések:

Buza májusra	8.52—8.50
„ októberre	7.74—7.75
Rozs októberre	6.65—6.66
Tengeri májusra	5.17—5.18
„ júliusra	5.23—5.24
Zab októberre	5.77—5.78
Repce	11.70—11.80

Vonatok érkezése és indulása

Nagybeeskerekre, illetve Nagybeeskerekéről.

Érvényes 1902. május hó 1-től.

Érkezik:

A nagybeeskereki pályaudvarra:

Szombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 38 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 30 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Szombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

Indul:

A nagybeeskereki pályaudvarról:

Módosra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 3 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 30 p.
Szombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Károlyra—Nagykikindára: reggel 6 óra 7 p.

59033/CIII. 902.

Magy. kir. államvasutak.

A magy. kir. államvasutak állomásai és Karlsbad és Franzensbad közti személyforgalom.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint egyrészt a m. kir. államvasutak állomásai, másrészt Karlsbad és Franzensbad közti közvetlen forgalomban érvényes személy- és podgyász díjszabáshoz folyó évi július 1-én I. pótlék lép életbe, mely különféle menetdíj- és podgyászviteldij-változásokat tartalmaz. Ezen pótlék a m. kir. államvasutak díjszabás elárúsítási irodájában (Budapest, VI. Csengery-utca 33. sz.) 20 filléért kapható.

Budapest, 1902. május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

